הַגָּהָה: וּמִי שֶׁאֵינוֹ יָרֵא לְנַפְשׁוֹ (ג) אֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת כָּל יָמָיו (כל בו (סי׳ סט) ומנהגים), (ו) רַק צָרִיךְ הַתָּרָה כְּמוֹ שְׁאָר נֶדֶר ((כל בו) [בית יוסף] (ד״ה כתב הכלבו)): **ג** ד**הַמִּתְעַנֶּה פַּעַם אַחַת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (ז) תַּעֲנִית (ג) [ג] חֲלוֹם, אִם הָיָה בְּיוֹם רִאשׁוֹן,** (ד) **צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת (ח) שְׁנֵי הַיָּמִים (ט) כָּל יָמָיו, וְאִם הָיָה בְּיוֹם שֵׁנִי,** ה**יִתְעַנֶּה כָּל יָמָיו (י) יוֹם שֵׁנִי בִּלְבַד.** הַגָּהָה: (יא) וְאֵין צָרִיךְ (ה) לְמֵיתַב תַּעֲנִית לְתַעֲנִיתוֹ, (יב) דְּהָא יֵשׁ אוֹמְרִים דְּמִצְוָה לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (תרומת הדשן סימן רע״ח). וְאֵין אוֹמְרִים עֲנֵנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, (יג) כְּמוֹ שֶׁאֵין אוֹמְרִים בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים (הגהות מנהגים (יום קנ״ב)):

ד הַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי (שם) וְהָאֲגוּר (שם) בְּשֵׁם אַגָּדָה (שם) שֶׁקִּבָּלָה מִמְּקוֹרֵינוּ.
ה תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן סִימָן רע״ח.

תקצח וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א [*] א**רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת** (א) **אוֹמְרִים 'צִדְקָתְךָ' בְּמִנְחָה.** הַגָּהָה: וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁלֹּא לְאָמְרוֹ (ר״ן סוף ראש השנה (ט. ד״ה גמ׳) ומנהגים (בהקדמה, ופמנהגי ר״ה)), וְכֵן אָנוּ נוֹהֲגִים:

א טוּר בְּשֵׁם רַב עַמְרָם, וְהַכָּל בּוֹ (סי׳ סו) בְּשֵׁם רַב הַאי.

תקצט וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א [*] (א) א**לֵיל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת,** (ב) **אוֹמְרִים וַתּוֹדִיעֵנוּ:**

א טוּר בְּשֵׁם אֲבִי הָעֶזְרִי (מס׳ ברכות סי׳ צז), וְכֵן כָּתַב הָרֹא״ש בְּסוֹף רֹאשׁ הַשָּׁנָה (פ״ד סי׳ יד).

תר בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְדִינֵי הַקִּדּוּשׁ. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א א**בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן, וְכֵן מַה שֶּׁנִּצּוֹד בּוֹ, וְכֵן מַה שֶּׁנִּתְלַשׁ בּוֹ,** (א) **אָסוּר בַּשֵּׁנִי.** הַגָּהָה: וְכֵן

א מִימְרָא דְּרַב וּשְׁמוּאֵל בֵּיצָה (ג׳) [ד׳] (ע״ב), וּכְרַבָּא דַּף (ד׳) [ה׳] (ע״ב).

בַּאֵר הֵיטֵב

לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה לִי רְאָיָה מֵחַנָּה וְאֶלְקָנָה אִישׁ הָאֱלֹהִים שֶׁאָכְלוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְכֵן מִבֹּאר בִּנְחֶמְיָה ח׳ (פסוק י) 'אִכְלוּ מַשְׁמַנִּים וּשְׁתוּ מַמְתַקִּים' בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. וּבְמַגִּיד מֵישָׁרִים (סוף) פָּרָשָׁה נִצָּבִים כָּתַב שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל בָּשָׂר וְלִשְׁתּוֹת יַיִן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה: **ב** (ב) **אֵין צָרִיךְ.** וְכֵן עָשָׂה מַעֲשֶׂה הָרַ״ם לְזַנְזֵנוֹ בְּסַפָּר שְׁתֵּי יָדוֹת (מערכי סוף ערך תענית). וְעַל כָּל פָּנִים בְּלֵילָה שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אָסוּר לְהִתְעַנּוֹת כְּמוֹ בְּשְׁאָר יוֹם טוֹב. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג). וְהַמִּתְעַנֶּה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אוֹ בְּשְׁאָר יוֹם טוֹב אָסוּר לְבַשֵּׁל לְאַחֲרִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן תקכ״ז סָעִיף כ׳ בְּהַגָּ״ה, עַיֵּן שָׁם: **ג** (ג) **חֲלוֹם.** וְאִם הוּא סָפֵק אִם הוּא מֵהַחֲלוֹמוֹת שֶׁמִּתְעַנִּים בְּשַׁבָּת, אֵין לְהִתְעַנּוֹת. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י): (ד) **צָרִיךְ.** וּמִי שֶׁאֵינוֹ יָרֵא אֵין צָרִיךְ כְּדַלְעֵיל (ס״ב). עַיֵּן מִנְהָגִים: (ה) **לְמֵיתַב.** אֲפִלּוּ חָל בְּשַׁבָּת:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מִשּׁוּם דְּהוֹכִיחַ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה דַּף י״ח (ע״ב) דְּקָאָמַר בְּשִׁלְשָׁה בְּתִשְׁרֵי בְּטֵלָה אַדְּרַבָּתָא כו׳ דִּלְפִי הַמַּסְקָנָא מִצְוָה לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְדָחָה רְאָיַת הַשַּׁ״ז סִימָן תקצ״ז (סק״א) עַיֵּן שָׁם, וְכָתַב שֶׁשְּׁלִשָּׁה לוֹמְדִים אֶחָרִים הִתִּירוּ לוֹ אָמְרִתִּי הוֹאִיל וְהַהֶתֵּר, מֵאַחַר דְּאֵיכָא דְּעוֹת דְּבָרִיעֲבַד מֵהֲנֵי הַתָּרָה עַל דַּעַת רַבִּים, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּשַׁאֲגַת אֲרִיֵה סִימָן (כ״א) [ק״א] הֲבִיא רְאָיָה מִשַּׁ״ס דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה דִּלְעֵיל דְּאָסוּר לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְעַיֵּן שָׁם סִימָן ק״ב דְּלֹא מַבָּעְיָא שֶׁאָסוּר לְהִתְעַנּוֹת בּוֹ, אֶלָּא דִּשְׁמַחְתּוֹ מִצְוָה כְּשְׁאָר יוֹם טוֹב, לְחַיֵּב בְּקִדּוּשׁ כְּשְׁאָר יוֹם טוֹב, וְאָסוּר לְטָעֵם כְּלוּם קֹדֶם קִדּוּשׁ, וְאֵין קִדּוּשׁ אֶלָּא בִּמְקוֹם סְעֻדָּה, וְכָל סְעֻדַּת יוֹם טוֹב עָלֶיהָ: **ג** [ג] **חֲלוֹם.** עַיֵּן לְעֵיל סִימָן רפ״ח בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה שָׁם (סק״א) מִדִּינִים אֵלּוּ. וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ב) שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת כְּמַעַט כָּל הַיּוֹם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת מִתְבּוֹדֵד וְלוֹמֵד לְקַיֵּם כָּלוֹ לַה׳, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (עיין מחזיק ברכה סי׳ רפח ס״ק יב) בְּמִתְעַנֶּה תַּעֲנִית חֲלוֹם בְּשַׁבָּת:

א [בשו״ע] **רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל כו׳.** וְעַיֵּן תַּשְׁבֵּ״ץ חֵלֶק ג׳ סִימָן (קע״ז) [קע״ו] וּבְחֵלֶק ב׳ סִימָן רמ״ח וּבְיָבִין שְׁמוּעָה לְרַשְׁבַּ״ץ רֵישׁ מַאֲמַר חָמֵץ. וְעַיֵּן בִּרְכֵי יוֹסֵף (סק״ב) מִשָּׁם אַרְחוֹת חַיִּים (הל׳ ר״ה דין סדר תפלת ר״ה סי׳ יח) בְּשֵׁם בַּעַל הָעִתִּים דְּמִקּוֹמוֹת שֶׁאוֹמְרִים אֲבִינוּ מַלְכֵּנוּ בְּשַׁבָּת אֵין אוֹמְרִים אֲבִינוּ מַלְכֵּנוּ דְּתַקִּינוּ רַבָּנָן קַדְמָאֵי וְאַחַר כָּךְ צִדְקָתְךָ וְכֵן כָּתַב בְּשֵׁרִי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה סִימָן תרכ״ב (הגה״ט) דְּאַף דְּצִדְקָתְךָ תָּדִיר, מִכָּל מָקוֹם אֲבִינוּ מַלְכֵּנוּ נֶאֱמַר בְּשַׁחֲרִית וּבְמִנְחָה וְצִדְקָתְךָ רַק בְּמִנְחָה. וּבִרְכֵי יוֹסֵף סִימָן תרמ״ג (סק״ב) הַקְשָׁה עַל זֶה מִסַּכָּה דַּף (נ׳) (נ״ר) (ע״א) דְּסָבִירָא לֵיהּ לְרַבָּה בַּר בַּר חָנָה דִּזְמַן תָּדִיר וְאַחַר כָּךְ אֲבִינוּ מַלְכֵּנוּ נֶאֱמַר בְּשַׁחֲרִית וּבְמִנְחָה וְצִדְקָתְךָ רַק בְּמִנְחָה. וּבְכָל סְכָּה מִשּׁוּם דִּזְמַן תָּדִיר כו׳, עַיֵּן שָׁם וּבְתִשְׁבֹּכֶת כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה סִימָן נ׳, וְעַיֵּן סִימָן תרכ״ב (ס״ג):

א [בשו״ע] **לֵיל רֹאשׁ הַשָּׁנָה כו׳.** הַמְנָהָג שֶׁמִּתְפַּלְּלִים מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר אַף שֶׁלֹּא בֵּרְכוּ עֲדַיִן בִּרְכַּת מְאוֹרֵי הָאֵשׁ. וְכָתַב בִּרְכֵי יוֹסֵף (סק״ב) שֶׁצָּרִיךְ עִיּוּן לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב בִּבְרְכֵי יוֹסֵף סִימָן תרצ״ג (סק״א) [דְּרִבְוָתָא קַמְאֵי] וּבְתַרְאֵי סְבִירָא לְהוּ שְׁאֵין לְהָנוֹת מֵהָאוֹר קֹדֶם בְּרָכָה, עַיֵּן שָׁם. אַךְ גַּם שָׁם בְּקְרִיאַת מְגִלָּה אֵין נוֹהֲגִין לוֹמַר תְּחִלָּה בִּרְכַּת הָאוֹר, וְעַיֵּן שָׁם, וְכָאן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי לְהַקֵּל טְפֵי שְׁאֵין זֶה הֶנְאָה גְּמוּרָה דְּקָצַת שְׁגִזְרָה בְּפִיו, וּמִכָּל מָקוֹם רָאוּי לְכַתְּחִלָּה לְמִי שֶׁשָּׁגוּר בְּפִיו הַתְּפִלָּה [שֶׁיֹּאמְרֶנָּה] בְּעֵל פֶּה. וְאָמְנָם נִרְאֶה דְּמִיָּד שֶׁמַּבְדִּיל בְּתְפִלָּה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ו) אֲבָל בַּלַּיְלָה שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּוַדַּאי אָסוּר לְהִתְעַנּוֹת לְכֻלֵּי עָלְמָא כְּמוֹ בְּשְׁאָר יוֹם טוֹב: (ו) **רַק צָרִיךְ הַתָּרָה וְכו׳.** עַיֵּן יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רי״ד (ס״א) דְּמַשְׁמַע שָׁם דְּמִנְהָג שֶׁל מִצְוָה שֶׁנַּעֲשָׂה כְּנֶדֶר הוּא רַק כְּשֶׁהֲרגַל בָּהּ, אוֹ אֲפִלּוּ פַּעַם אַחַת וְחָשַׁב בְּשָׁעַת מַעֲשֶׂה שֶׁיִּנְהֹג כֵּן לְעוֹלָם, אֲבָל בְּלָאו הָכִי אֵין נַעֲשֶׂה כְּנֶדֶר עַל יְדֵי שֶׁעָשָׂאהּ פַּעַם אַחַת: **ג** (ז) **תַּעֲנִית חֲלוֹם.** וְאִם הוּא סָפֵק אִם הוּא מֵהַחֲלוֹמוֹת שֶׁמִּתְעַנִּים בְּשַׁבָּת, אֵין לְהִתְעַנּוֹת: (ח) **שְׁנֵי הַיָּמִים וְכו׳.** דְּתַרְוַיְיהוּ הֵן כְּיוֹם אֶחָד, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן ת״ר (ס״א): (ט) **כָּל יָמָיו.** וּמִכָּל מָקוֹם מִי שֶׁאֵין יָרֵא לְנַפְשׁוֹ אֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת וּכְדִלְעֵיל (ס״ב): (י) **יוֹם שֵׁנִי בִּלְבַד.** אֲבָל יוֹם רִאשׁוֹן לֹא יִתְעַנֶּה כְּלָל, (ז) לְפִי שֶׁיּוֹם הָרִאשׁוֹן הוּא דְּאוֹרַיְיתָא וְאֵינוֹ נִגְרָר אַחַר יוֹם שֵׁנִי, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת בּוֹ אֲפִלּוּ קִדּוּשׁ שֶׁל שַׁחֲרִית: (יא) **וְאֵין צָרִיךְ לְמֵיתַב וְכו׳.** אֲפִלּוּ (ח) חָל בְּשַׁבָּת: (יב) **דְּהָא יֵשׁ אוֹמְרִים דְּמִצְוָה לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה.** וְאַף דְּאֵין הֲלָכָה כֵּן וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף א׳, מִכָּל מָקוֹם עַל כָּל פָּנִים לֹא נַחֲזִיק זֶה לַעֲבֵרָה שֶׁיְּצָטָרֵךְ אַחַר כָּךְ לְהִתְעַנּוֹת עַל זֶה בַּחֹל. מִי שֶׁקִּבֵּל עָלָיו לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, (ט) אֵינוֹ דּוֹמֶה לְמִי שֶׁקִּבֵּל עָלָיו לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב דְּאֵין

ג (ז) כֵּן נִרְאֶה לִי כַּוָּנַת מָהֲרַ״ם (מרוטנבורג ד״פ סי׳ נד) שֶׁהֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ג׳, וְיוֹסֵר מֵעָלָיו קְשִׁיַּת הַמָּגֵן אַבְרָהָם שָׁם. גַּם לֹא אָבִין אֵיךְ הֵבִין דִּבְרֵי מָהֲרַ״ם בְּאֹפֶן אַחֵר, שֶׁהַתַּעֲנָה וְגַם קִדּוּשׁ, וַאֲפִלּוּ אִם תִּמְצֵי לוֹמַר שֶׁבְּדֶרֶךְ לְהוֹצִיא בְּנֵי בֵּיתוֹ וְלֹא שָׁתָה, אֵיךְ יָצָא בִּבְרָכָה בְּעָלְמָא יְדֵי קִדּוּשׁ דְּאוֹרַיְיתָא, הֲלֹא צָרִיךְ לְהַזְכִּיר בּוֹ מַעֲנֵנוּ שֶׁל יוֹם. וְעַל כָּרְחֵךְ כִּדְפַרַשְׁתִּי דְּהָא דְּקָאָמַר שֶׁהוּא דְּאוֹרַיְיתָא אֵיוֹם קָאֵי, וּבְרוּר בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ: (ט) פּוֹסְקִים: (ד״ה כתב הכל בו), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח):

א (ט) פּוֹסְקִים: **א** (י) פּוֹסְקִים: (ב) פּוֹסְקִים: (ג) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתב הכל בו), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (ז) שֶׁהַבִּיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ג׳, וְיוֹסֵר מֵעָלָיו קְשִׁיַּת הַמָּגֵן אַבְרָהָם שָׁם. גַּם לֹא אָבִין אֵיךְ הֵבִין דִּבְרֵי מָהֲרַ״ם בְּאֹפֶן אַחֵר, שֶׁהַתַּעֲנָה וְגַם קִדּוּשׁ, וַאֲפִלּוּ אִם תִּמְצֵי לוֹמַר שֶׁבְּדֶרֶךְ לְהוֹצִיא בְּנֵי בֵּיתוֹ וְלֹא שָׁתָה, אֵיךְ יָצָא בִּבְרָכָה בְּעָלְמָא יְדֵי קִדּוּשׁ דְּאוֹרַיְיתָא, הֲלֹא

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

סט: הִלְכוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה סִימָן תר תרא

נִתְבָּאֵר לְעֵיל סִימָן תקי״ג סָעִיף ה׳ וְסִימָן תקט״ו (ס״ק): **ב** (ב) **בְּקִדּוּשׁ לֵיל שֵׁנִי** יִלְבַּשׁ (ג) בֶּגֶד (ף) [א] חָדָשׁ (הגהות מיימוני פרק כ״ט מהלכות שבת (הכ״ג אות ז)) אוֹ [ב]מַגִּיחַ: (ד) **פְּרִי חָדָשׁ וְאוֹמֵר שֶׁהֶחֱיָנוּ. וְאִם אֵין מָצוּי (בֶּגֶד חָדָשׁ** אוֹ) **פְּרִי חָדָשׁ,** (ה) [ג]**עִם כָּל זֶה יֹאמַר שֶׁהֶחֱיָנוּ: ג** (ו) [ד]**אִם חָל יוֹם רִאשׁוֹן בְּשַׁבָּת, אוֹמְרִים שֶׁהֶחֱיָנוּ בַּשּׁוֹפָר בְּיוֹם שֵׁנִי.** הַגָּהּ: (ז) וְיֵשׁ אוֹמְרִים לְאָמְרוֹ (ג) אֲפִלּוּ אִם חָל יוֹם רִאשׁוֹן בְּחֹל, וְכֵן הַמִּנְהָג בְּמַדִּינוֹת אֵלּוּ (הגהות מיימוני הלכות שופר (פ״ג אות ז)):

ב טוּר בְּשֵׁם אֲבִיו הָרא״ש (פ״ד סי׳ יד) וּמַהֲרַ״מ מֵרוֹטֶנְבּוּרְג (הובא בראש״ש שם) מִשּׁוּם דְּאִיכָּא פְּלוּגְתָּא בֵּין גְּדוֹלֵי הַפּוֹסְקִים וְהַגְּאוֹנִים אִם יֵשׁ לְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ.

ג הָאָגוּר (סי׳ תתקכא) כְּדַעַת רַשׁ״י (מחזור ריטרי סי׳ שכ) וְרַשְׁבַּ״ם (הו״ד בהג׳ מיימוניות פ״ג אות ז) וְהָעִטּוּר (עשרת הדברות הל׳ שופר דף קד:).

ד טוּר.

א בְּרֵישָׁא מְגִלָּה ל״א (ע״א).

ב טוּר (סי׳ תצא) לְעֵיל בְּסִימָן תצ״א (אות ג).

ג הִרְי״ף בְּפֶרֶק קַמָּא דְּבֵיצָה (ג.) וְהָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ה׳ מַהֲלָכוֹת קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ (ה״ח) וּבְפֶרֶק א׳ מֵהִלְכוֹת יוֹם טוֹב (הכ״א).

תרא סֵדֶר יוֹם שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א בְּיוֹם שֵׁנִי (מִתְפַּלְּלִים כְּמוֹ בְּיוֹם רִאשׁוֹן) (טור) (א) [א]**וְקוֹרִים מִ׳וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם׳** (בראשית כב ף) **עַד סוֹף סִדְרָא. וּמַפְטִיר קוֹרֵא כְּמוֹ אָתְמוֹל וּמַפְטִיר בִּירְמְיָה ׳כֹּה אָמַר ה׳ מָצָא חֵן בַּמִּדְבָּר׳** (ירמיה לא ף) **עַד ׳הֲבֵן יַקִּיר לִי (ב) אֶפְרַיִם׳** (שם פסוק יט). [ב]**וּבְמוֹצָאֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה מַבְדִּילִין כְּמוֹ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, אֶלָּא שֶׁאֵין מְבָרְכִין עַל הַבְּשָׂמִים וְעַל הָאֵשׁ: ב** (ג) [ג]**אַף בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁנֵי יָמִים:**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

סָגֵי, כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים אוֹמֵר הַמַּבְדִּיל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא בֵּרַךְ עֲדַיִן עַל בְּרִיאַת הָאֵשׁ, וְהָכִי נָהוּג עָלְמָא שֶׁמִּתְפַּלְּלִים כְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר לְאוֹר הַנֵּר. וְאָמְנָם יֵשׁ שְׁאֵין נוֹהֲגִין כֵּן, וְלָכְךָ אֵין אוֹמְרִים יְהִי לְךָ׳ לְפִי שֶׁאֵינוֹ שִׂגּוּרָה בְּעַל פֶּה, גַּם מְבַדִּילִין מִיָּד אַחַר הַתְּפִלָּה כְּדֵי לְהַקְדִּים עַצְמוֹ לִבְרָכָה שֶׁעַל הָאוֹר, וְהַמַּחְמִיר יַחְמִיר לְעַצְמוֹ אֲבָל אֵין לְהוֹרוֹת לָאֲחֵרִים:

ב [א] חָדָשׁ. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְכָתַב בִּשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ג׳ (סי׳ מד) בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה נִכְשָׁאֵין לוֹ פְּרִי חָדָשׁ, מַתַּר לְקַח יַיִן חָדָשׁ לְבָרֵךְ עָלָיו זְמַן אַף שֶׁבְּרֵךְ עַל הָעֲנָבִים שֶׁאָכַל קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאַף שֶׁבְּשַׁאַר יְמוֹת הַשָּׁנָה לֹא יְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל יַיִן חָדָשׁ כְּשֶׁאָכַל הָעֲנָבִים מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ מְסַפְּקִים בְּדָבָר וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּמֶגֶן אַבְרָהָם סִימָן רכ״ה (ס״ק י״א), מִכָּל מָקוֹם בְּלֵיל שֵׁנִי דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שַׁדַּעַת כָּל הַפּוֹסְקִים דִּמְבָרֵךְ זְמַן אֶלָּא דִּלְכַתְּחִלָּה נוֹהֲגִים בִּפְרִי חָדָשׁ, מִכָּל מָקוֹם בָּזֶה שֶׁפִּיר יוֹצֵא בְּיֵין חָדָשׁ דְּהֲוֵי כְּמוֹ סְפֵק סְפֵקָא כו׳, וְכֵן מִשְׁמַע מִמֶּגֶן אַבְרָהָם, דְּהוּא גּוּפֵיהּ מַעֲתִּיק בְּסִימָן ת״ר (סק״א) דִּבְרֵי הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה (אות א) לְבָרֵךְ עַל תְּרוּיהוּ חָדָשׁ, מַשְׁמַע אַף שֶׁכְּבָר אָכַל עֲנָבִים, וְעַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ג) דְּהוּא הַדִּין נְשִׁים בִּבְרָכַת הַהַדְלָקָה, אוֹ לִלְבֹּשׁ בֶּגֶד חָדָשׁ וּלְכַוֵּן לָצֵאת בִּרְכַּת שֶׁהֶחֱיָנוּ, אוֹ לְהַנִּיחַ הַפְּרִי שֶׁיְּנִיחַ אַחֵר כָּךְ בְּקִדּוּשׁ, עַיֵּן שָׁם. וְהוּא הַדִּין וְכָל שֶׁכֵּן פְּרִי אַחַר חָדָשׁ:

בַּאֵר הֵיטֵב

ב (ף) **חָדָשׁ.** וְיֵשׁ טוֹעִים לִקַּח אַף בְּשָׂאָר יוֹם טוֹב וְטַעוּת הוּא, דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה קְדֻשָּׁה אַחַת הִיא. אֵם יֵשׁ לוֹ תְּרוּשׁ חָדָשׁ יְקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן יָפֶה, וּכְשֶׁמַּגִּיעַ לְשֶׁהֶחֱיָנוּ יִטֹּל הַתְּרוּשׁ בְּיָדוֹ אוֹ יִתֵּן עֵינָיו בּוֹ. מִנְהָגִים. עַיֵּן מֶגֶן אַבְרָהָם (סק״א). וְהָאֲרִיזַ״ל כָּתַב דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה דֵּינוֹ כְּשָׂאָר יוֹם טוֹב בָּזֶה, עַיֵּן כְּנֶגֶד. **ג** (ג) **אֲפִלּוּ.** וְטוֹב לִלְבֹּשׁ בֶּגֶד חָדָשׁ בְּשׁוֹפָר. מֶגֶן אַבְרָהָם (סק״ג). קָהָל אֶחָד הָיָה לָהֶם בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה שׁוֹפָר, וּבָאוּ שׁוֹדְדִים וְגָזְלוּ אוֹתָם וְנִטְלוּ גַּם הַשּׁוֹפָר, וְשָׁלְחוּ הַקָּהָל לְקָהָל אַחֵר לִשְׁלֹחַ לָהֶם שׁוֹפָר, וְנִתְעַכֵּב הַשְּׁלִיחַ מֵחֲמַת אֹנֶס וְלֹא בָּא עַד סוֹף יוֹם שֵׁנִי, וְהָיָה רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּיוֹם חֲמִישִׁי שִׁשִּׁי, וּבְשָׁעָה שֶׁבָּא הַשּׁוֹפָר כְּבָר הִתְפַּלְּלוּ שֶׁל שַׁבָּת, אֲבָל עֲדַיִן הָיָה יוֹם גָּדוֹל, מַהוּ לִתְקֹעַ בְּעֵת הַהִיא וְלֹא נָחוּשׁ לִשְׁבוּת דְּאֵין תּוֹקְעִין בְּשַׁבָּת. הָעֲלָה הַטַּ״ז (סק״ב) בְּפִלְפּוּלוֹ דְּמֻתָּר לִתְקֹעַ בְּלֹא בְּרָכוֹת, דִּבְרָכוֹת אֵינָן מְעַכְּבוֹת, עַיֵּן שָׁם בְּאֹרֶךְ. וְהַיְד אַהֲרֹן (הגה״ט) כָּתַב עָלָיו דְּיֵשׁ לְפַקְפֵּק לְדִינָא:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מִמָּה נַפְשָׁךְ, אִם יוֹם רִאשׁוֹן הוּא קֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי הוּא חֹל וְאִם הַשֵּׁנִי קֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן הָיָה חֹל, (ף) הָכָא אָסוּר, דְּתַרְוַיְהוּ חֲדָא קְדֻשָּׁתָא הִיא:

ב (ב) בְּקִדּוּשׁ וְכוּ׳. לְהוֹצִיא נַפְשֵׁיהּ מִפְּלוּגְתָּא, (ג) מְשׁוּם שֶׁיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין אוֹמְרִים שֶׁהֶחֱיָנוּ, דְּתַרְוַיְהוּ יוֹמֵי קְדֻשָּׁה אַחַת הִיא וַהֲרֵי כְּבָר בֵּרַךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ בְּיוֹם רִאשׁוֹן: **(ג) בֶּגֶד חָדָשׁ.** אַף דְּבִסִימָן רכ״ג סָעִיף ד׳ פָּסַק דְּבִשְׁעַת הַקְּנָיָן יֵשׁ לוֹ לְבָרֵךְ, הָתָם מַיְירֵי שֶׁקָּנָה לְכַתְּחִלָּה מוֹכֶן אָז הַשִּׂמְחָה כְּשֶׁקָּנָאוֹ, (ג) וְהָכָא מַיְירֵי שֶׁקָּנָה חֲתִיכַת בֶּגֶד וְנָתַן לְאֻמָּן לְתָקְנוֹ, דְּאָז הַשִּׂמְחָה כְּשֶׁמִּתַּמֶּמֶת בּוֹ: **(ד) פְּרִי חָדָשׁ.** בְּמִדִּינוֹת שֶׁאֵין עֲנָבִים מְצוּיִין וּמְבִיאִים מִמְּקוֹמוֹת אֲחֵרִים וְעַל פִּי הָרֹב הֵם בִּסָּר, אֵין לְקַח אוֹתָם, שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם סְפֵק בְּרָכָה, שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם הִגִּיעוּ לְפוֹל הַלָּבָן דְּאָז מְבָרְכִים עֲלֵיהֶם בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה. וְגַם שֶׁהֵם חֲמוּצִים, וְאֵין לָאֵל דְּבָרִים חֲמוּצִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְגַם מַה שֶּׁלֹּא נִגְמַר פִּרְיוֹ אֵינוֹ סִימָן טוֹב [מַטָּה אֶפְרַיִם (ס״ו)]. וּבְמַעֲשֶׂה רַב (סי׳ ריז) כָּתַב דְּאֵין לָאֵל עֲנָבִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (וְהַטַּעַם עַל פִּי סוֹד). אִם יֵשׁ לוֹ תְּרוּשׁ חָדָשׁ יְקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן יָפֶה דְּהוּא מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר, וּכְשֶׁמַּגִּיעַ לְשֶׁהֶחֱיָנוּ יִטֹּל הַתְּרוּשׁ בְּיָדוֹ אוֹ יִתֵּן עֵינָיו בּוֹ [אַחֲרוֹנִים]. עוֹד כָּתְבוּ דְּהוּא הַדִּין אִשָּׁה בִּבְרָכַת הַדְּלָקָה בְּיוֹם שֵׁנִי תִּלְבַּשׁ בֶּגֶד חָדָשׁ אוֹ תַּגִּיחַ פְּרִי חָדָשׁ, וְאָז תּוּכַל לְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ: **(ה) עִם כָּל זֶה יֹאמַר שֶׁהֶחֱיָנוּ.** דְּאַף דִּקְדֻשָּׁה אַחַת הִיא, מִכָּל מָקוֹם שְׁנֵי יָמִים הֵם. וְיֵשׁ טוֹעִים לִקַּח אַף (ז) בְּשָׂאָר יָמִים טוֹבִים פְּרִי חָדָשׁ, וְטָעוּת הוּא: **ג** (ו) **אִם חָל יוֹם רִאשׁוֹן בְּשַׁבָּת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאָז אֵין תּוֹקְעִין, מִמֵּילָא יוּכַל לוֹמַר זְמַן בְּיוֹם שֵׁנִי לְכֻלֵּי עָלְמָא, דְּהָא לֹא אָמְרוּ זְמַן עַל מִצְוָה זוֹ וְהוּא כָּעֵת מִלְּתָא חֲדַתָּא: (ז) **וְיֵשׁ אוֹמְרִים לְאָמְרוֹ וְכוּ׳.** הֵינוּ אֲפִלּוּ בְּלֹא בֶּגֶד חָדָשׁ וּפְרִי חָדָשׁ, (ה) מְשׁוּם דְּהָא הַיּוֹם אֵין יוֹצְאִין בַּתְּקִיעָה שֶׁל אֶתְמוֹל וְלֹא שַׁבָּת עֲדַיִן יוּכַל לִתְקֹעַ בִּבְרָכָה, אַף עַל פִּי שֶׁשָּׁאַר הַשּׁוֹמְעִים כְּבָר קִבְּלוּ שַׁבָּת [מַטָּה אֶפְרַיִם (ס״ו)]. וְעַיֵּן בְּמַגֶּן אַבְרָהָם (סק״ג) שֶׁכָּתַב דְּאִם הָיָה שׁוֹפָר לְאֶתְמוֹל וְלֹא הָיָה לוֹ לְהַיּוֹם, אֵין לִתְקֹעַ בְּלֹא בְּרָכָה, וְכֵן מִשְׁמַע מִמֶּגֶן אַבְרָהָם, וְעַיֵּן שָׁם:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ף) פּוֹסְקִים: **ב (ג)** עַיֵּן בְּטוּר: **(ג)** מֶגֶן אַבְרָהָם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(ד)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **ג (ה)** בַּ״ח (סי״א) בְּשֵׁם הַגָּהוֹת מֵיימוֹנִיּוֹת (פ״ג אות ז). וְלֹא אָבִין הֵיטֵב, דְּהָא גַּם לְעִנְיַן קִדּוּשׁ אָנוּ חַיָּבִים לַעֲשׂוֹת בְּיוֹם שֵׁנִי בִּקְנֵי עַצְמוֹ, וַאֲפִלּוּ הָכִי סְבִירִי לָן דִּכְיוֹמָא אֲרִיכְתָּא דְּמֵיָא: **(ו) דְּאִם נִמְצָא אֶחָד שֶׁלֹּא קִבֵּל עָלָיו שַׁבָּת עֲדַיִן יוּכַל לִתְקֹעַ בִּבְרָכָה, אַף עַל פִּי שֶׁשְּׁאָר הַשּׁוֹמְעִים כְּבָר קִבְּלוּ שַׁבָּת** [מַטָּה אֶפְרַיִם (ס״ו)]. **(ז)** טַ״ז (סק״ב) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סי׳ תרא סק״א) וּמַטֵּה אֶפְרַיִם (שם) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קמב ס״כ): **(ח)** מַטֵּה אֶפְרַיִם (שם): **(ט)** פְּרִי מְגַדִּים (משב״ז סק״ב) וּמַטֵּה אֶפְרַיִם (שם): **(י)** חַיֵּי אָדָם (שם, וכלל קמ״א ס״א) וְכֵן כָּתַבְתִּי לְעֵיל בְּסִימָן (ס״ח) [ס״ז] בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״א): **(יא)** פְּרִי מְגַדִּים (שם):

א (ף) שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ח סל״ה): **ב (ג)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah